

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti pressiteade
Viin, 27. november 2012

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti kahe uue aruande kohaselt on vihakuriteod ELis reaalsus

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti kahes uues aruandes kinnitatakse, et vihakuriteod on kogu Euroopa Liidus (ELis) igapäevane reaalsus. Vihakuritegude alla kuuluvad näiteks rassismist, ksenofoobiast, usulisest sallimatusest, puudest, seksuaalsest sättumusest või soolisest identiteedist ajendatud kuriteod. Need ei põhjusta mitte üksnes kahju ohvritele, vaid on ka teravas vastuolus ELi kohustusega edendada demokraatiat ning võrdset kohtlemist ja mittediskrimineerimist kui põhiõigusi.

Vihakuritegudega võitlemiseks peavad EL ja selle liikmesriigid tõstma teadlikkust sellest kuriteoliigist ning võtma rikkujad vastutusele. Poliitikakujundajad peavad üles näitama suuremat poliitilist taht rakendada meetmeid eelarvamusliku kohtlemise vastu teatavate elanikkonnagruppide suhtes ja hüvitada tekitatud kahju. Ohvreid ja tunnistajaid tuleks seega julgustada sellistest kuritegudest teatama ning ELi ja riikide tasandil tuleks vastu võtta õigusaktid, mis kohustaks liikmesriike vihakuritegude kohta andmeid koguma ja avaldama. See aitaks – kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast tulenevate nõuetega – tunnustada vihakuritegude ohvrite õigusi. Et õigusrikkujad tõhusamalt vastutusele võtta, peaksid seadusandjad samuti kaaluma vihakuritegudele rangemate karistuste kehtestamist, et toonitada kõnealuste rikkumiste tõsidust, ning kohtud peaksid oma otsustes käsitlema eelarvamuslikke ajendeid avalikult, näidates selgelt, et selliste rikkumiste puhul määratakse rangemad karistused.

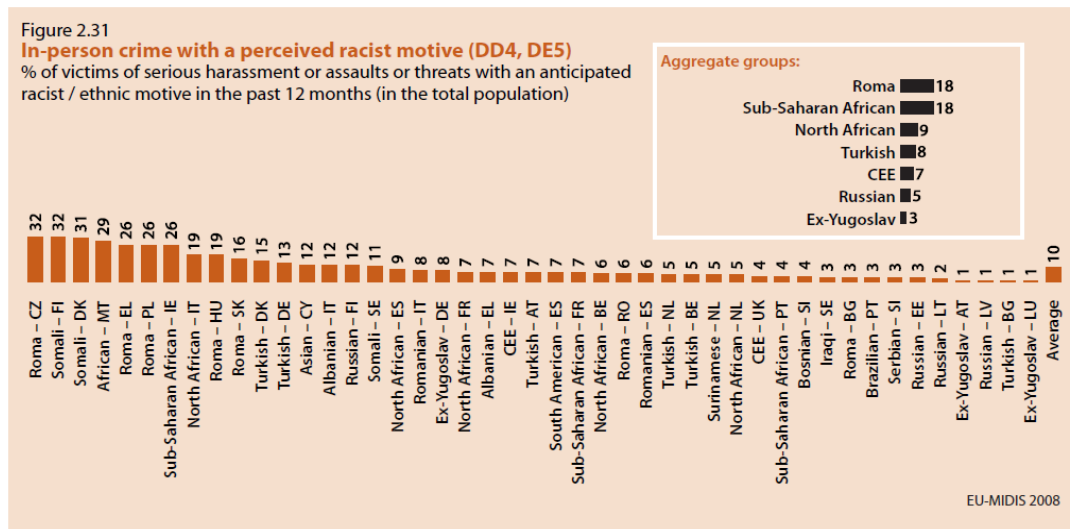
„Vihakuriteod külvavad „meie ja nemad” mentaliteeti, mis põhjustab tohutut psühholoogilist kahju,“ ütleb ameti direktor Morten Kjaerum. „Nad õõnestavad võrdsel kohtlemisel ja mittediskrimineerimisel baseeruvaid demokraatlikke põhimõtteid. Nii ei tekita vihakuriteod kahju mitte üksnes ohvrile, vaid ka teistele samasse elanikkonnagruppi kuuluvatele inimestele – kellest paljud kardavad, et nemad on sihikul järgmisena – ning ühiskonnale üldiselt. Vihakuritegude vastu võitlemiseks peavad EL ja selle liikmesriigid tõstma teadlikkust sellistest kuritegudest ning tagama, et õigusrikkujad võetakse tekitatud kahju eest vastutusele.”

Ameti uues aruandes „*Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims’ rights*” („Teeme vihakuriteod Euroopa Liidus nähtavaks: ohvrite õiguste tunnustamisest”) rõhutatakse põhiõigustega seotud aspekte vihakuritegude käsitlemisel ning võrreldakse ELi liikmesriikides vihakuritegude kohta andmete kogumiseks mõeldud mehhanisme. Aruandes kirjeldatakse vihakuritegude registreerimisega seotud probleeme ning arutletakse, kuidas laiendada ametlike andmete kogumise ulatust nii, et liikmesriigid saaksid täita oma kohustusi vihakuritegude ohvrite ees.

Teises aruandes – „*EU-MIDIS Data in Focus 6: Minorities as victims of crime*” (Uuringu EU-MIDIS “Andmed fookuses” sarja 6. aruanne – vähemused kuritegude ohvritena) – esitatakse vastanute läbielamiste kohta ohvrirollis kogutud andmed viie kuriteoliigi lõikes, alates vargustest kuni tõsise ahistamiseni. Ühes aruande peatükis vaadeldakse lähemalt vähemusi kui rassismikuritegude ohvreid. Uuringus EU-MIDIS, mis on esimene kõiki ELi liikmesriike hõlmav uuring, milles küsitletakse etniliste vähemuste ja sisserändajate rühmi rassist või etnilisest päritolust ajendatud kuritegude kohta, vastas 23 500 küsitlenust praktiliselt iga neljas (24%), et oli uuringule eelnenud

12 kuu jooksul langenud vähemalt korra kuriteo ohvriks. Keskmiselt märkis 18% kõikidest uuringus osalenud mustlastest (romadest) ja 18% kõikidest uuringus osalenud Aafrika Alam-Sahara päritolu vastanutest, et oli viimase 12 kuu jooksul puutunud kokku vähemalt ühe rassismist ajendatud kuriteoga.

Rünnakud, ähvardamised või tõsine ahistamine etniliste vähemuste ja sisserändajate suhtes, mis tundusid olevat rassismist ajendatud (allikas: FRA – EU-MIDIS)

Questions DD4-DE5: Do you think that [this incident/any of these incidents] IN THE LAST 12 MONTHS happened partly or completely because of your immigrant/ minority background?

Vihakuritegude ohvrid ja tunnistajad pigem ei soovi juhtunust teatada – ei õiguskaitseasutustele, kriminaalõigussüsteemile, vabaihendustele ega ka ohvrite tugirühmadele. Seetõttu ei saa või ei taha ohvrid tihtipeale õigusrikkujatelt kahju hüvitamist nõuda ning paljud kuriteod jäävadki registreerimata, uurimata ning seega nähtamatuks.

Rünnakutest, ähvardamistest või tõsistest ahistamisjuhtudest teatamata jätmise määrad vähemuste ja sisserändajate seas ELi 27 liikmesriigis (allikas: FRA – EU-MIDIS)

	Kesk- ja Ida-Euroopa päritolu	Endise Jugoslaavia päritolu	Põhja-aafrikla päritolu	Aafrika Alam-Sahara päritolu	Mustlased (rahvusvähemused)	Vene rahvusest	Türkklased
Rünnak või ähvardamine	69%	57%	62%	60%	69%	69%	74%
Tõsine ahistamine	89%	75%	79%	84%	84%	84%	90%

Allikad:

„Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims’ rights” („Teeme vihakuriteod Euroopa Liidus nähtavaks:– ohvrite õiguste tunnustamisest”)

„EU-MIDIS Data in Focus 6: Minorities as victims of crime” (Uringu EU-MIDIS “Andmed fookuses” sarja 6. aruanne – vähemused kuritegude ohvritena”) Raportid leiate Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) koduleheküljelt: <http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources>

Lisateave:

media@fra.europa.eu / Tel: +43 1 5803 0642

Tähelepanuks toimetajatele:

- Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ülesanne on anda tõendipõhist nõu ELi ja riikide poliitikakujundajatele, et põhiõiguste arutelu ja poliitika oleks faktipõhisem ja kindlamalt piiritletud.
- Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti tegevus täiendab vihakuritegude vastases võitluses Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) juures tegutseva demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) jõupingutusi, kes esitab aastaaruandeid vihakuritegudena käsitletavate vahejuhtumite kohta ning koostab praktilisi juhendeid, mis on liikmesriikidele abiks vihakuritegusid käsitlevate õigusaktide loomisel ja selle kuriteoliigi vastases võitluses.